

УДК 352

DOI: 10.33990/2070-4038.28.2021.250429

Огородник Віра Володимирівна

*доктор економічних наук, доцент, професор кафедри регіоналістики і туризму
Державного вищого навчального закладу "Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана"*

ORCID: 0000-0003-2031-1896

e-mail: ohorodnyk.vira@kneu.edu.ua

Маркіна Марія Іванівна

*аспірантка кафедри регіоналістики і туризму Державного вищого навчального
закладу "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"*

ORCID: 0000-0003-3350-0039

email: m.markina0333@gmail.com

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ
ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ**

Узагальнено теоретичні аспекти публічного управління у сфері просторового планування на місцевому рівні. Проаналізовано вітчизняний та іноземний досвід публічного управління у сфері просторового планування на місцевому рівні. Проаналізовано чинну нормативно-правову базу у сфері просторового планування. Наведено чинну структуру містобудівної документації в Україні. Обґрунтовано доцільність використання індивідуального підходу до формування механізмів публічного управління у сфері просторового планування на місцевому рівні (на рівні територіальної громади і населеного пункту).

Ключові слова: публічне управління; механізми публічного розвитку; просторове планування; містобудування; капітальне будівництво; місцевий рівень управлінської діяльності; децентралізація.

Постановка проблеми. Проведення реформи децентралізації в Україні потребує нового погляду на реалізацію механізмів публічного управління в державі загалом. З огляду на виклики та можливості, які виникають під час здійснення реформи, з'являються нові потреби щодо механізмів, які можуть застосовуватися на місцевому рівні публічного управління. Такі потреби зумовлює, передусім, чинна система публічного управління у галузі просторового планування, яка на сьогодні націлена здебільшого на державний та регіональний рівні. Механізми публічного управління просторового планування на місцевому рівні потребують поглибленого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Механізми публічного управління, зокрема у сфері просторового планування, питання містобудівного планування досліджували провідні вітчизняні та закордонні науковці. Зокрема, в Україні такі дослідження здійснювали С. Овчаренко, О. Бойко-Бойчук, В. Мамонова та інші. Серед іноземних учених відзначимо наукові праці таких авторів, як: І. Барциц, К. Вайс, Д. Нортон, Н. Маннінг, Е. Нілі, Л. Пал.

Незважаючи на наявність деяких досліджень з цієї проблематики, можемо відзначити брак системного та цілісного підходу до представлення механізмів публічного управління у сфері просторового планування на місцевому рівні.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Необхідність дослідження механізмів публічного управління у сфері просторового планування зумовило вибір теми роботи.

Мета роботи полягає в окресленні теоретичних аспектів публічного управління у сфері просторового розвитку на місцевому рівні та проведенні аналізу ступеня вивченості тематики провідними науковцями України та світу, котрі порушують питання публічного управління.

Дослідження механізмів публічного управління у сфері просторового планування на місцевому рівні покликане отримати відповіді на питання, що залишаються прогалинами у наукових матеріалах провідних дослідників України в галузі публічного управління, економіки, архітектури та містобудування. Важливо є виокремити та проаналізувати вже наявні механізми публічного управління, визначити напрями їх удосконалення, або ж обґрунтувати важливість застосування принципово нових механізмів публічного управління.

Виклад основного матеріалу. Упродовж останніх років в Україні відбуваються істотні зміни у публічному управлінні містобудівною сферою, архітектурою та будівництвом, а також дедалі частіше трапляється нове поняття – "просторове планування".

Незважаючи на основну мету будь-яких реформ – покращення життя та соціального становища кожного мешканця країни, проведені реформи у сферах містобудування, архітектури та землеустрою є недостатніми для здійснення запланованих цілей.

Населення міст і громад загалом схвально оцінюють зміни в роботі органів місцевого самоврядування. Щоправда, у громадах кількість схвальних відгуків дещо вища, ніж у містах і в середньому по країні (про що свідчать дані досліджень: 51 % опитаних респондентів у громадах, 39 % у містах та 43 % по країні позитивно оцінюють зміни в роботі органів місцевого самоврядування) [1].

Публічне управління у сфері просторового розвитку на місцевому рівні вимагає розгляду всієї сукупності питань, пов'язаних з розвитком та плануванням територій, а також будівництвом, як наслідком діяльності всіх суб'єктів планування.

Зауважимо, що зміни до законодавства у сфері містобудівної діяльності, що вносилися протягом останніх років, спрямовані на вирішення окремих проблем архітектурної, будівельної та містобудівної галузей. Водночас, вони не мали комплексного характеру і стратегічного плану реалізації. Адже чинні закони часто суперечать одне одному та не отримують логічного продовження у підзаконних актах.

З кожним днем з'являється щораз більше запитів від органів місцевого самоврядування, що реалізують політику публічного розвитку на місцях, органів самоорганізації населення, професійного середовища спеціалістів з розроблення документації із просторового планування та саморегульованих організацій [2], котрі стикаються із проблематикою недосконаlosti у процесах публічного управління у сфері просторового розвитку територіальних громад.

Підтримуємо точку зору провідних науковців України та світу, які визначають сферу просторового планування як один із вагомих аспектів створення умов для сталого розвитку територій. За умов децентралізації вагомим питанням є сталий розвиток територіальних громад – місцевої ланки адміністративно-територіального устрою України.

У цьому контексті заслуговують на увагу напрацювання І. Нагорної [3], яка досліджувала питання формування сприятливих умов для такого розвитку. Дослідниця виділяє принципи якісного публічного управління та застосування правильних і ефективних його механізмів, як один із ключових аспектів позитивного розвитку громади загалом. Також імпонує позиція автора щодо обґрунтування вагомості питань розроблення містобудівної документації на місцях, створення перспективних планів щодо використання територіального потенціалу громади, як важливого компонента стабільного і збалансованого розвитку громад і територій [3].

Питання публічного управління населеним пунктом, у викликах теперішнього часу, ставить перед собою у наукових дослідженнях С. Овчаренко [4]. Так, автор наводить аргументи щодо важливості застосування нових підходів до управління містом і приходиться до висновків, що зважаючи на проведення реформи децентралізації й ототожнення понять "місто" та "громада", акценти ставлять вже на друге. Отже, погоджуємося з науковцем, що фундаментом розвитку населених пунктів стають окремі аспекти з гуманітарної сфери, а саме: урбаністики, естетики, соціальної психології та інших. Оскільки згадані поняття та зміст, який у них вкладаються, не є сталими і постійно перебувають у трансформаціях – це дає поштовх і до нових поглядів на застосування механізмів публічного управління містом та громадою. Крім того, С. Овчаренко зазначає, що застосування міждисциплінарних підходів до публічного управління "новим містом" може стати способом підвищення ефективності цього управління [4].

Інший науковець Л. Сирота у своїй праці [5] теж звертається до поняття "нового міста" та наголошує на важливості розуміння і прийняття цього середовища – міста ХХІ століття, як невідворотного чинника трансформації територіального середовища. Підтримуємо точку зору автора, що у сучасних умовах відбувається оновлення міст, передусім через ментальне переосмислення мешканцями їхніх потреб. Функції, які виконує місто, з кожним днем набувають нових значень: вагомими стають питання культурного розвитку людини, проведення вільного часу. Науковець вважає, що вищий розвиток культурного сегмента міста та переосмислення потреб його мешканців здатні бути рушійною силою для формування сталої міської економіки та міського розвитку.

Продовжуючи окреслення основних теоретичних аспектів публічного управління у сфері просторового розвитку, варто звернути увагу на напрацювання О. Бойко-Бойчука [6], який характеризує взаємозв'язки державного управління як суб'єкта управлінських процесів та об'єкта цього впливу. Держава та місто утворюють, так звану, управлінську пару, де застосовуються механізми управління. У такій управлінській парі виокремлюються типологічні групи управлінських впливів і процесів. Погоджуємося з тим, що розкриття сутності цих процесів буде слугувати підвищенню ефективності механізмів публічного управління щодо розвитку міста.

Зауважимо, що поруч із науковими напрацюваннями з питань просторового планування відбувається оновлення у законодавстві України, зокрема, у Законі України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель" [7], нововведенням постає "концепція інтегрованого розвитку території територіальної громади" – документ стратегічного

планування, який може розроблятися на замовлення органу місцевого самоврядування із залученням місцевих мешканців, суб'єктів господарювання, що зареєстровані та/або здійснюють господарську діяльність на території відповідної територіальної громади або мають намір здійснювати таку діяльність у межах відповідної території, і визначає довготермінові, міждисциплінарні, просторові та соціально-економічні пріоритети розвитку території, є вихідними даними для розроблення містобудівної документації на місцевому рівні на принципах сталого розвитку для підвищення якості життя, доступності та рівності можливостей, сприяння розвитку соціальних суспільних відносин та ділової активності, оптимізації адміністративної діяльності, відповідає державним і регіональним програмам розвитку та затверджується відповідним органом місцевого самоврядування [7].

Питання концепцій інтегрованого розвитку знайшло своє відображення серед науковців. Так, учені З. Галушка та В. Соколов розглядають питання концепцій інтегрованого розвитку як інструменту публічного управління у сфері просторового планування [8]. Концепцію інтегрованого розвитку розглядають з точки зору ефективного інструменту сталого розвитку територій, оскільки охоплює в собі всі сфери життєдіяльності окремих складників населених пунктів (міст, селищ, сіл). Автори досліджують взаємозв'язки економічної складової функціонування міста та загальної комфортності його середовища. Погоджуємося із З. Галушко та В. Соколовим, що концепція інтегрованого розвитку може бути інструментом, завдяки якому стане можливо аналізувати та синтезувати поняття про населений пункт і шляхи його стратегічного розвитку у єдиному документі.

Дослідниця В. Мамонова, розкриваючи сутність стратегічного управління та планування у процесі розвитку міста, також звертається до поняття "концепція інтегрованого розвитку" [9]. Авторка пов'язує стратегічне управління та планування із первісним документом – концепцією інтегрованого розвитку міста і розкриває створення концепції інтегрованого розвитку як засіб реалізації публічного управління в місті. Проте, на нашу думку, на цьому етапі авторка упускає формування структури відносин та ієрархічних зв'язках: стратегія – розвиток – концепція інтегрованого розвитку – публічне управління.

Далі вважаємо за доцільне звернути увагу на теоретичне підґрунтя оцінювання ефективності публічного управління на місцевому рівні та детальніше окреслення механізмів публічного управління. Так, науковці В. Комаровський, І. Комаровський та В. Яценко зосереджують свої наукові погляди на ефективності системи публічного управління місцевим розвитком [10]. На противагу поняттю "концепція інтегрованого розвитку", вчені розкривають зміст поняття "концепція місцевого розвитку", як наближеного поняття. Застосування останнього мало би на меті одночасне врахування глобального і загальнонаціонального контекстів та підходів до публічного управління, а також урахування специфічних регіональних і місцевих чинників, що впливають на місцеву політику (у тому чи іншому населеному пункті). Дослідники також роблять акцент на основній меті функціонування органів місцевої влади: забезпечення соціальних потреб громадян з одночасною оптимізацією витрат і відповідальністю перед мешканцями. На основі представленого підходу пропонуємо далі визначити ефективність управління на рівні органів місцевого самоврядування.

Застосування механізмів публічного управління у капітальному будівництві описують науковці Г. Куспляк та І. Куспляк. У межах проведеного дослідження [11] автори пропонують виокремити механізми публічного управління, які можна застосовувати до управління у напрямі будівництва: правовий механізм, організаційний, фінансовий. Позитивний досвід науковці черпають, зокрема, на прикладі сфери будівництва у США, наводячи як аргумент дієвість застосування модельних кодексів, що регламентують кожну конкретну галузь будівництва. Негативними аспектами будівництва автори наводять відсутність єдиної системи будівельних дозволів у США, що ускладнює будівництво в окремих штатах. Дослідники пропонують перенесення кращого світового досвіду на умови України, проте у жодний спосіб немає порівняння, які механізми доцільно застосовувати, зважаючи на особливості нашої країни, а які – ні.

Питання механізмів публічного управління у сфері просторового планування активно досліджують й іноземні науковці. У своїй колективній публікації дослідники К. Сето, С. Дахал та ін. [12] розкривають взаємопов'язаність процесів сучасної урбанізації, визначення принципів комфортності міського середовища із управлінськими процесами, які можуть призводити до тих чи інших наслідків. Так, публічне управління і процеси урбанізації науковці нерозривно зв'язують. Акценти ставляться при тому і на негативних аспектах урбанізації, які можна згладжувати за умови ефективності публічного управління та якісного просторового планування.

А.-М. Герспергер, Е. Олів'єра [13] зазначають, що у XXI ст. питанням розвитку територіально-земельного фонду та просторового планування приділяють доволі мало уваги. Попри те, що прицільний погляд на ці питання дасть змогу змінити життя міст та їхніх мешканців. Недостатньо розвинені погляди, на думку вчених, і на взаємозв'язки впливу просторового планування, публічного управління заданою сферою та безпосереднього стану земельних ресурсів, як базису для просторового розвитку. Дослідники вважають, що для врегулювання дискусійних питань у галузі, які, наразі, виникають щодо просторового планування, потрібно ставити акценти на практичних засобах реалізації політики публічного управління сферою просторового планування.

Також вважаємо за доцільне розглянути й інші дослідження структури управління, планування та практичної реалізації стратегічних документів у сфері просторового планування. На законодавчому рівні світова практика застосовує галузеві кодекси, меморандуми та хартії для регулювання питань управління сталим розвитком.

Прикладом такої хартії є Нова Лейпцизька Хартія "Перетворююча сила міст для спільного блага" [14], затверджена у 2020 році. Нова Лейпцизька Хартія є продовженням документа 2007 року "Міста Європи на шляху сталого розвитку" [15], що був ратифікований зокрема й Україною.

Так, у Новій Лейпцизькій Хартії ставлять акценти на важливість співпраці муніципалітетів, громадськості та бізнес-активу міст і громад, що дасть вагомий поштовх розвиватися міському середовищу. Важливими питаннями виділяють прозорість муніципалітетів, а також активну громадянську позицію з боку містян. Виокремлюють питання збалансованого розвитку міст, що, на думку авторів, можливо внаслідок впровадження нових підходів до створення документації із просторового планування.

Вагомим міжнародним документом є дані досліджень та рекомендації ООН щодо просторового планування, як ключового інструменту розвитку ефективного управління [16]. Так, ООН рекомендує звертати особливу увагу на питання публічного управління просторовим плануванням, зокрема на відкритість, прозорість, уникнення можливої корупційної складової у системі управлінської діяльності. Узагальнюють принципи і механізми публічного управління у сфері просторового планування. Зокрема, акценти ставлять на таких принципах: демократії, залученості (партисипації), інтеграції та інших.

Політика містобудування та просторового планування на урядовому рівні в Україні визначається нормативно-правовою базою для розроблення проєктів із землекористування та містобудування. Одними з основних нормативних документів у цій сфері є:

- Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності" [17];
- Закон України "Про основи містобудування" [18];
- Закон України "Про архітектурну діяльність" [19].

Під час здійснення реформи децентралізації та низки реформ, що відбуваються у сферах архітектури і містобудування, було впроваджено нові законодавчі акти [7] для регулювання містобудівної діяльності та землекористування на місцевому рівні.

Так, положення Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель" [7] регламентують питання управління у сфері містобудівних і земельних відносин, а також дають змогу враховувати особливості розвитку та функціонування територіальних громад, як місцевого рівня адміністративно-територіального устрою. Іншим вагомим фактором постає зміна у структурі розроблення містобудівної документації, зокрема на місцевому рівні (рисунок).

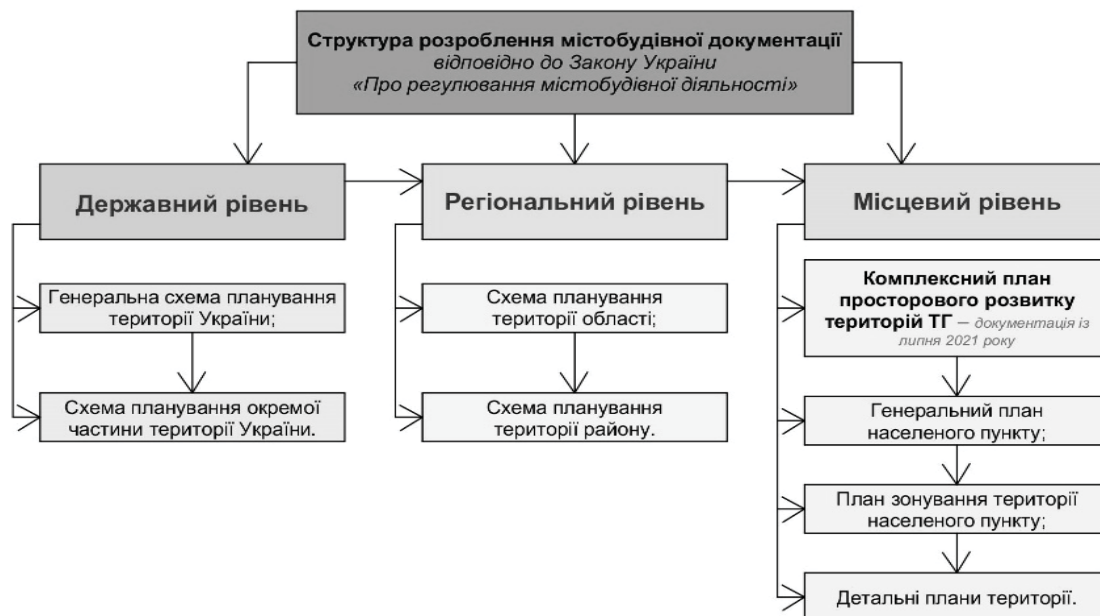

Рисунок. Структура містобудівної документації в Україні

Джерело: авторське узагальнення.

Відповідно до частини першої статті 16 Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" [17], планування територій на місцевому рівні

здійснюється шляхом розроблення та затвердження комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, генеральних планів населених пунктів і детальних планів території, їх оновлення та внесення змін до них.

Вважаємо, що з огляду на те, що поняття "комплексний план просторового розвитку території територіальної громади" є відносно новим та введеним у законодавче поле із набуттям чинності Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель" [7], то станом на грудень 2021 року, більшість українських територіальних громад наразі перебувають тільки на підготовчих етапах щодо розроблення цього виду документації.

За даними Міністерства розвитку громад та територій України [20], станом на 12 жовтня 2021 року в Україні нараховується 1469 територіальних громад. Відповідно до неофіційної інформації, наданої Національною спілкою архітекторів України, як саморегульним органом, що діє у галузі архітектури та просторового планування, станом на початок грудня 2021 року з 1469 територіальних громад жодна громада не має затвердженого комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади. Роганська та Пісочинська громади Харківської області перебувають на фінальному етапі розроблення комплексного плану просторового розвитку.

Отже, упродовж останніх років в Україні відбуваються значні істотні у публічному управлінні сферами містобудування, архітектури та будівництва, а також вводять нові поняття, такі як просторовий розвиток та просторове планування (засіб просторового розвитку). На нашу думку, поняття "просторове планування" поєднує в собі поняття містобудування, архітектури, землевпорядкування, економічної складової містобудівної документації та є документом стратегічного планування. Щодо закордонної практики, то застосовуються схожі поняття "Spatial Planning" [21], "Land-use Planning" [22], які можна перекласти як "просторове планування".

Висновки і перспективи подальших розвідок. Зважаючи на проведення реформи децентралізації, виділення та напрацювання механізмів публічного управління у сфері просторового планування на місцевому рівні є надзвичайно важливим. Адже всі принципи публічного управління у цій сфері, які застосовували до сьогодні, були більшою мірою націлені на вищий рівень управління – державний та регіональний. Особливості публічного управління на місцевому рівні, тобто на рівні територіальної громади і населеного пункту, потребують дослідження наявних та напрацювання індивідуальних підходів щодо механізмів публічного управління у сфері просторового планування.

Незважаючи на, здавалося б, значну кількість окремих досліджень публічного управління, що можуть застосовуватися на місцевому рівні, зокрема у сфері просторового планування, наразі бракує системного та цілісного підходу до узагальнення та систематизації наявних досліджень, а також створення цілісної системи визначення, вивчення та пропозиції впровадження нових механізмів публічного управління у заданій сфері.

Відтак дослідження теоретичних аспектів публічного управління у сфері просторового планування на місцевому рівні в Україні є вкрай важливим та актуальним на сьогодні і потребує подальшого глибинного аналізу, що й зумовлює перспективні напрями дослідження авторів.

Список використаної літератури

1. Асоціація міст України: Результати опитування щодо рівня довіри громади до місцевої влади, проведене українсько-норвезьким проектом, який реалізує АМУ. URL: <https://auc.org.ua/novyna/rezultaty-opytuvannya-shchod-rivnya-doviry-gromady-do-miscevoyi-vlady-provedene-ukrayinsko> (дата звернення 8.12.2021 р.);
2. Міністерство розвитку громад та територій України: Саморегулівні організації. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/building/profesiyna-atestatsiya-u-sferi-arhitekturnoyi-diyalnosti/delegovani-povnovazhennya/samoregulivni-organizatsiyi/> (дата звернення 10.12.2021 р.);
3. Нагорна І.: Формування сприятливих умов розвитку територіальних громад. Теоретичні та прикладні питання державотворення. Електронне фахове видання. 2021. Вип. №25 – С. 86-91. URL: <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/E-25.pdf> (дата звернення 12.12.2021 р.)
4. Овчаренко С.: Публічне управління культурною цілісністю міста: Постдисциплінарні методологічні підходи. Теоретичні та прикладні питання державотворення. Електронне фахове видання. 2021. Вип. №26 – С. 152-161. URL: <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/%D0%95-26.pdf> (дата звернення 8.12.2021 р.)
5. Сирота Л. Культурна сфера та економічний розвиток сучасного міста. Економіка та суспільство. Електронний журнал. – 2021. – Вип. 25 – URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/227/217> (дата звернення 8.12.2021 р.)
6. Бойко-Бойчук О.В. Модель державного управління розвитком міста: суб'єктпросторова інтерпретація: наук. вісник Академії муніципального управління. Серія: Управління. 2010. Вип. 2. С. 15-28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvamu_upravl_2010_2_4 (дата звернення 10.12.2021 р.)
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель: Закон України, документ 711-IX: офіційний текст. Київ, Верховна Рада України, Редакція від 27.05.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-20#Text>;
8. Галушка З.І., Соболев В.О. Концепція інтегрованого розвитку міст: необхідність та можливості застосування в Україні. Проблеми системного підходу в економіці. 2019. Вип. № 1(69). С. 80-85. URL: http://www.psaejrnl.nau.in.ua/journal/1_69_1_2019_ukr/12.pdf (дата звернення 15.11.2021 р.)
9. Мамонова В.В. Удосконалення організаційної структури стратегічного планування розвитку міст / В.В. Мамонова, М.О. Троян // Теорія та практика державного управління. – 2017. – Вип. 2. – С. 127-132. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpdu_2017_2_21 (дата звернення 15.11.2021 р.)
10. Комаровський В., Комаровський І., Яценко В.: Оцінка ефективності системи публічного управління місцевим розвитком. Теоретичні та прикладні питання державотворення. Електронне фахове видання. 2021. Вип. №26 – С. 170-182. URL: <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/%D0%95-26.pdf> (дата звернення 17.11.2021 р.)
11. Куспляк Г., Куспляк І.: Зарубіжний досвід застосування механізмів управління в капітальному будівництві. Теоретичні та прикладні питання державотворення. Електронне фахове видання. 2021. Вип. №25 – С. 42-51. URL: <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/E-25.pdf> (дата звернення 10.12.2021 р.)

12. Seto, K.C., Dhakal, S., Bigio, A., Blanco, H., Delgado, G.C., Dewar, D., Huang, L., Inaba, A., et al. (2014). Chapter 12 – Human settlements, infrastructure and spatial planning. In: Climate Change 2014: Mitigation of Climate Change. IPCC Working Group III Contribution to AR5. Cambridge University Press. URL: <http://pure.iiasa.ac.at/id/eprint/11114/> (дата звернення 21.11.2021 р.)

13. Anna M. Hersperger, Eduardo Oliveira, Sofia Pagliarin, Gaëtan Palka, Peter Verburg, Janine Bolliger, Simona Grădinaru, Urban land-use change: The role of strategic spatial planning, *Global Environmental Change*, Volume 51, 2018, Pages 32-42, ISSN 0959-3780, URL: <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2018.05.001> (дата звернення 21.11.2021 р.)

14. Нова Лейпцизька Хартія. URL: https://drive.google.com/file/d/1ez1hZfsPmHsjRV-PxH9SzRmQsc3m7O6B/view?fbclid=IwAR2sTw9y22I8mp2G2p7NJMbnKn0f3A_pGJmSQ6W9nOHlyl_ziogY1uoKa1Q (дата звернення 10.11.2021 р.)

15. Лейпцизька Хартія. URL: http://2.auc.org.ua/sites/default/files/leypcizka_hartiya.pdf (дата звернення 10.11.2021 р.)

16. United Nations Economic Commission for Europe. Spatial Planning: Key Instrument for Development and Effective Governance. URL: <https://unece.org/housing-and-land-management/publications/spatial-planning-key-instrument-development-and-effective> (дата звернення 10.11.2021 р.)

17. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України, документ 3038-VI: офіційний текст. Київ, Верховна Рада України, Редакція від 24.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>;

18. Про основи містобудування: Закон України, документ 2780-XII: офіційний текст. Київ, Верховна Рада України, Редакція від 16.010.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2780-12#Text>;

19. Про архітектурну діяльність: Закон України, документ 687-XIV: офіційний текст. Київ, Верховна Рада України, Редакція від 24.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14#Text>;

20. Міністерство розвитку громад та територій України: Створено атлас нового адмінтерустрою України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/press/news/stvoreno-atlas-novogo-adminterustroyu-ukrayiny/> (дата звернення 02.12.2021 р.)

21. Louis Albrechts, *Environment and Planning B: Planning and Design*, Volume: 31 issue: 5, page (s): 743-758 Issue published: October 1, 2004 (дата звернення 14.11.2021 р.)

22. Graciela Metternicht, *land use planning: Global land outlook. Working paper*, University of New South Wales, 2017

23. URL: https://knowledge.unccd.int/sites/default/files/2018-06/6.Land%2BUse%2BPlanning%2B__G_Metternicht.pdf (дата звернення 28.11.2021 р.)

Статтю подано: 08.10.2021

Статтю схвалено: 04.12.2021

Ohorodnyk Vira Volodymyrivna

Doctor of Science in Economics, Associate Professor, Professor of the Regional Studies and Tourism Department, National Economic University named after Vadym Hetman

ORCID: 0000-0003-2031-1896
email: ohorodnyk.vira@kneu.edu.ua

Markina Mariia Ivanivna

Graduate student of the Regional Studies and Tourism Department, National Economic University named after Vadym Hetman

ORCID: 0000-0003-3350-0039

e-mail: m.markina0333@gmail.com

THEORETICAL ASPECTS OF PUBLIC MANAGEMENT OF SPATIAL PLANNING AT THE LOCAL LEVEL

Problem setting. Decentralization reforms in Ukraine require a new way of looking at the implementation of public management mechanisms in the country as a whole. The challenges and opportunities arising during the reforms create a necessity for new mechanisms that can be applied at the local level of public management. Such necessities result primarily from the existing system of public management in the area of spatial planning, which currently focuses mainly on the state and regional level.

Recent research and publications analysis. In addition to the issues of urban planning, prominent domestic and foreign researchers have studied the mechanisms of public management, specifically in the context of spatial planning. In Ukraine, for instance, such research was conducted by S. Ovcharenko, O. Boyko-Boychuk, V. Mamonova and others. As for the foreign researchers, the most notable works on the subject belong to I. Barciz, K. Weisz, D. Norton, N. Manning, E. Nealy, L. Pal.

Despite the availability of dedicated research papers on this topic, we have identified a lack of a systematic and holistic approach for presenting public management mechanisms in the area of spatial planning at the local level.

Paper main body. Over the last few years, Ukraine has undergone significant changes in public management of urban planning, architecture and construction; a new concept of "spatial planning" is becoming increasingly common.

The research on public management mechanisms of spatial planning at the local level seeks to close the research gaps in the works of leading Ukrainian researchers in the areas of public management, economics, architecture and urban planning. It is important to identify and analyze existing mechanisms of public management, point out ways to improve them, or provide justification for implementing fundamentally new mechanisms of public management.

Sustainable development of territorial communities – the local-level elements of the administrative structure of Ukraine – is the key issue in the light of decentralization. We support the view of the leading Ukrainian and international researchers, who define spatial planning as one of the major aspects of creating conditions for sustainable development of territories.

We agree with researchers that the development of settlements is based upon specific human aspects, namely: urban planning, aesthetics, social psychology, etc. We support the view that under modern conditions, urban renewal takes place primarily due to the residents' mental reevaluation of their needs. The functions performed by the city acquire a new significance every day: the cultural development and leisure activities are becoming important.

The policy of urban and spatial planning at the governmental level in Ukraine is defined by the legal framework for the development of land use projects and urban planning projects. At the legislative level, the sectoral codes, memoranda and charters are used in the world practice to regulate management of sustainable development.

Conclusions of the research and prospects for further studies. Considering the decentralization reforms, the identification and development of public management mechanisms for spatial planning at the local level is extremely important. Especially, since all public management principles, which have been applied so far in this area, were aimed primarily at a higher level of management – state and regional. Peculiarities of public management at a local level, i.e. at the level of territorial community and settlement, require a profound investigation of existing approaches and development of individual approaches to the mechanisms of public management of spatial planning.

The research of theoretical aspects of public management of spatial planning at the local level in Ukraine is crucial and relevant; it requires further in-depth analysis and thus presents the authors with promising areas for research.

Key words: public management; public development mechanisms; spatial planning; urban planning; capital construction; local level of management; decentralization.

References

1. Asotsiatsiia mist Ukrainy: Rezultaty opytuvannia shchodo rivnia doviry hromady do mistsevoi vlady, provedene ukraïnsko-norvezkym proektom, yakyy realizuie AMU. Retrieved from: <https://auc.org.ua/novyna/rezultaty-opytuvannya-shchodo-rivnya-doviry-gromady-do-miscevoyi-vlady-provedene-ukrayinsko>

2. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy: Samorehulivni orhanizatsii. Retrieved from: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/building/profesiyna-atestatsiya-u-sferi-arhitekturnoyi-diyalnosti/delegovani-povnovazhennya/samoregulivni-organizatsiyi/>

3. Nahorna, I. (2021). Formuvannia spryiatlyvykh umov rozvytku terytorialnykh hromad. Teoretychni ta prykladni pytannia derzhavotvorennia. Elektronne fakhove vydannia, 25, pp. 86–91. Retrieved from: <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/E-25.pdf>

4. Ovcharenko, S. (2021). Publichne upravlinnia kulturnoiu tsilisnistiu mista: Postdystsyplinarni metodolohichni pidkhody. Teoretychni ta prykladni pytannia derzhavotvorennia. Elektronne fakhove vydannia, 26, pp. 152–161. Retrieved from: <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/%D0%95-26.pdf>

5. Syrota, L. (2021). Kulturna sfera ta ekonomichni rozvytok suchasnoho mista. Ekonomika ta suspilstvo. Elektronnyi zhurnal, 25. Retrieved from: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/227/217>

6. Boiko-Boichuk, O. V. (2010). Model derzhavnogo upravlinnia rozvytkom mista: subiektprostorova interpretatsiia: nauk. visnyk Akademii munitsypalnoho upravlinnia. Seriia: Upravlinnia, 2, pp. 15–28. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvamu_upravl_2010_2_4

7. Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo planuvannia vykorystannia zemel: Zakon Ukrainy, dokument 711-IX: ofitsiinyi tekst. Kyiv, Verkhovna Rada Ukrainy, Redaktsiia vid 27.05.2021. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-20#Text>

8. Halushka, Z. I., & Soboliev, V. O. (2019). Kontsepsiia intehrovanoho rozvytku mist: neobkhidnist ta mozhlyvosti zastosuvannia v Ukraini. Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi, 1(69), pp. 80–85. Retrieved from: http://www.psae-jrnl.nau.in.ua/journal/1_69_1_2019_ukr/12.pdf

9. Mamonova, V. V., & Troian, M. O. (2017). Udoskonalennia orhanizatsiinoi struktury stratehichnoho planuvannia rozvytku mist. Teoriia ta praktyka derzhavnogo upravlinnia, 2, pp. 127–132. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2017_2_21

10. Komarovskyy, V., Komarovskyy, I., & Yatsenko, V. (2021). Otsinka efektyvnosti systemy publichnoho upravlinnia mistsevym rozvytkom. Teoretychni ta prykladni pytannia derzhavotvorennia. Elektronne fakhove vydannia, 26, pp. 170–182. Retrieved from: <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/%D0%95-26.pdf>

11. Kuspliak, H., & Kuspliak, I. (2021). Zarubizhnyi dosvid zastosuvannia mekhanizmiv upravlinnia v kapitalnomu budivnytstvi. Teoretychni ta prykladni

pytannia derzhavotvorennia. Elektronne fakhove vydannia, 25, pp. 42-51. Retrieved from: <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/E-25.pdf>

12. Seto, K. C., Dhakal, S., Bigio, A., Blanco, H., Delgado, G. C., Dewar, D., Huang, L., Inaba, A., et al. (2014). Chapter 12 – Human settlements, infrastructure and spatial planning. In: *Climate Change 2014: Mitigation of Climate Change. IPCC Working Group III Contribution to AR5*. Cambridge University Press. Retrieved from: <http://pure.iiasa.ac.at/id/eprint/11114/>

13. Anna M. Hersperger, Eduardo Oliveira, Sofia Pagliarin, Gaëtan Palka, Peter Verburg, Janine Bolliger, & Simona Grădinaru. (2018). Urban land-use change: The role of strategic spatial planning, *Global Environmental Change*, vol. 51, pp. 32-42. <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2018.05.001>

14. Nova Leiptsyzka Khartiia. Retrieved from: https://drive.google.com/file/d/1ez1hZfsPmHsjRV-PxH9SzRmQsc3m7O6B/view?fbclid=IwAR2sTw9y22I8mp2G2p7NJMbnKn0f3A_pGJmSQ6W9nOHlyl_ziogYluoKa1Q

15. Leiptsyzka Khartiia. Retrieved from: http://2.auc.org.ua/sites/default/files/leypcizka_hartiya.pdf

16. United Nations Economic Commission for Europe. *Spatial Planning: Key Instrument for Development and Effective Governance*. Retrieved from: <https://unece.org/housing-and-land-management/publications/spatial-planning-key-instrument-development-and-effective>

17. Pro rehulivannia mistobudivnoi diialnosti: Zakon Ukrainy, dokument 3038-VI: ofitsiinyi tekst. Kyiv, Verkhovna Rada Ukrainy, Redaktsiia vid 24.07.2021. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>

18. Pro osnovy mistobuduvannia: Zakon Ukrainy, dokument 2780-XII: ofitsiinyi tekst. Kyiv, Verkhovna Rada Ukrainy, Redaktsiia vid 16.01.2020. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2780-12#Text>

19. Pro arkhitekturnu diialnist: Zakon Ukrainy, dokument 687-XIV: ofitsiinyi tekst. Kyiv, Verkhovna Rada Ukrainy, Redaktsiia vid 24.07.2021. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14#Text>

20. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy: Stvoreno atlas novoho adminterustroiu Ukrainy. Retrieved from: <https://www.minregion.gov.ua/press/news/stvoreno-atlas-novogo-adminterustroyu-ukrayiny/>

21. Albrechts, Louis. (2004). *Environment and Planning B: Planning and Design*, vol. 31, issue 5, pp. 743-758.

22. Metternicht, Graciela. (2017). Land use planning: Global land outlook. Working paper, University of New South Wales. Retrieved from: https://knowledge.unccd.int/sites/default/files/2018-06/6.%20Land%2BUse%2BPlan-ning%2B__G_Metternicht.pdf

Paper submitted: 08.10.2021

Paper accepted: 04.12.2021

Цитування: Огородник В. В., Маркіна М. І. Теоретичні аспекти публічного управління у сфері просторового планування на місцевому рівні // *Демократичне врядування : наук. вісн. Вип. 2(28)*. URL : <https://science.lpnu.ua> (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4038.28.2021.250429>).

Citation: Ohorodnyk, V. V., Markina, M. I. (2021). Theoretical aspects of public management of spatial planning at the local level. *Democratic governance*, Issue 2(28). URL : <https://science.lpnu.ua> (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4038.28.2021.250429>).